

Vogeldorp als bijzonder complex in het toekomstig wooncentrum rond het IJ

Vogeldorp is - zoals dat tegenwoordig heet - een stedenbouwkundig ensemble; een eenheid van architectuur en stedenbouwkundig ontwerp. Dat de huisjes eenvoudig zijn wil niet zeggen dat het geheel eenvoudig is. De naam 'nooddorp' verwijst naar de woningnood die met deze bouw op korte termijn moest worden opgelost. De bouw is semi-permanent; heeft een lage investering en daarom een korte afschrijvingstermijn. In de tijd dat Vogeldorp tot stand is gekomen werden door toedoen van de Woningnoodwet meerdere 'nooddorpjes' neergezet. Er zijn in die tijd complexjes gebouwd, o.a. in Arnhem, in Scheveningen en bij de Staatsmijnen in Zuid-Limburg. Hoewel enkele complexen door de woningnood hun termijn van vijftien jaar soms met tientallen jaren overschreden heeft Vogeldorp - evenals Disteldorp - ze allemaal overleefd.

Veel permanente bouw is vaak een korter leven beschoren dan deze semi-permanente woningen.

Dat Vogeldorp nog bestaat is natuurlijk niet alleen verklaard door de solide bouwwijze.

De directeur van de Woningdienst zag met deze bouw zijn kans schoon eindelijk eengezinswoningen aan arbeiders te kunnen verhuren. Hij heeft daarom veel aandacht gegeven aan de vormgeving en dat is bepalend voor het succes van het dorp. Met de stedenbouwkundige uitleg, weliswaar op miniatuurniveau, heeft de vormgever in alle eenvoud een hoge mate van raffinement bereikt die in de meeste woningcomplexen sindsdien niet is terug te vinden. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is altijd in hoeverre bewoners zich met hun omgeving kunnen identificeren. Simpel gezegd; wanneer op de plek van Vogeldorp eenvoudige keten waren neergezet had niemand er een band mee gehad.

Het voortbestaan van Vogeldorp zou eigenlijk niet eens ter discussie hoeven te staan na de verrichte prestatie in de afgelopen 75 jaar. De toekomst zal voor een groot deel afhangen van de stedenbouwkundige positie die Vogeldorp in Noord kan innemen. Daarbij is de keuze om wel of geen woonbestemming langs de IJ-oever te leggen van groot belang. Vogeldorp kan dan deel uit maken van een groter woningbouwcomplex waarvoor oude industrieën op den duur moeten wijken. Er is geen enkele reden meer om bedrijven aan het IJ te situeren. Grote bedrijven zullen in de toekomst in de buurt van betere en geconcentreerde transportlijnen moeten worden aangelegd en daarbij moeten wij aan ondergrondse railverbinding denken die Amsterdam een weerszijden van het IJ zal verbinden of aan railverbindingen langs de ringweg.

Het zou van bestuurlijke wijsheid getuigen wanneer het stedenbouwkundige beleid in Amsterdam Noord erop gericht zou zijn de woonbestemming in de eerstvolgende decennia in de richting van de IJ-oever te schuiven, waarbij ook partij getrokken kan worden van de recreatieve waarde van het IJ. Woningbouw zal ook de verbindende schakel moeten vormen voor de stadsdelen aan weerskanten van het IJ, waarbij eindelijk maar eens de bouw van brugverbindingen over het IJ ter sprake moet worden gebracht.